

Knihovna města Plzně 1876 – 2016

(Dvanáct pohledů do minulosti a současnosti)

Pohled osmý: Čtenářské průkazy

Nejstarší čtenářský průkaz, který se nám zachoval, je z doby založení knihovny (je na něm uveden letopočet **187..**). Nazýval se **Lístek knihovní**, každý čtenář měl své pořadové číslo, dále se uvádělo jeho jméno a datum zaplacení poplatku. Všechny údaje byly dvojjazyčné – české a německé. Na lístek se vypisovaly názvy půjčených knih, datum výpůjčky a vrácení. Knihovník vedl výpůjční přehled, kam si zapisoval jednotlivé čtenáře a knihy podle čísla Lístku knihovního. Lístek si ponechával knihovník a za každou výpůjčku se skládala záruka v ceně půjčené knihy.

Další historický doklad je z roku **1916**, kdy čtenář musel mít kromě **legitimace** i **kontrolní knížku**, do níž se zapisovaly signatury půjčených knih. Kontrolní knížka měla stejné pořadové číslo jako legitimace, bylo na ní uvedeno jméno čtenáře i jeho adresa. Čtenář z venkova musel doložit potvrzení od starosty, že bydlí v obci okresu plzeňského.

Později byla evidence zjednodušena. Víme, že v roce **1940** měl každý čtenář jen **čtenářskou knížku**, která sloužila zároveň jako průkaz. Čtenář měl své čtenářské číslo, dál se vyplňovalo jméno a adresa. Součástí tohoto průkazu byl i výňatek z půjčovního řádu.

Pouze číslo a jméno čtenáře včetně razítka knihovny a data vystavení měl **čtenářský průkaz**, který se používal přibližně od roku **1960**, kdy se knihovna přestěhovala do ulice Bedřicha Smetany. Přímo na legitimaci se vypisoval počet půjčených knih a datum výpůjčky.

Zavedení automatizovaného výpůjčního systému v roce **2001** přineslo nové čtenářské průkazy, kde k identifikaci čtenáře slouží kromě jména především čárový kód. Tyto průkazy se postupně zaváděly do všech provozů Knihovny města Plzně.

V roce **2009** nabídla knihovna čtenářům další formu čtenářského průkazu. Uživatelé si mohou zvolit mezi tištěnou průkazkou s čárovým kódem a **Plzeňskou kartou**.

Od září **2013** přijímá knihovna jako čtenářský průkaz také **JIS kartu** studenta a pracovníka Západočeské univerzity v Plzni.

První čtenářský průkaz

Listek knihovní list
Bibliodfaktum - Písnice 712

Pan
.....
.....
..... 187.....
.....
.....
.....
.....

Dne Datum	Jsem si vypůjčil knihy:	Odebral jsem si dne:	Kolik jsem .....

Plzeňská karta

JIS karta

